Ч. 290 (13.489) Львів, пятниця 3. листопада 1933. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Свято великих роковин у Львові.

Архієрейська Служба Божа в храмі св. Юра.

Львів, 1-го листопада 1933.

Цьогорічні роковини першого листопада припали в прегарний день. Ще далеко перед 10-ою годиною ранку заплигали маси народу до архикатедральної церкви св. Юра, щоби взяти участь у торжественному Богослуженні, присвяченому пятнацятим роковинам великого національного чину з дня 1. листопада 1918 р.

Точно в 10-ій годині передполуднем почалася архієрейська Служба Божа, яку відправив *Преосв. єп. Іван Бучко* в асисті крилошан митрополичої капітули. В часі Служби Божої виголосив глибоко продуману та високопатріотичну проповідь, присвячену листопадовим роковинам, парох архикатедральної церкви *о. прелат Леонтій Куницький*. Службу Божу співав архикатедральний хор під батутою п. *І. Охримовича*. Після Служби Божої хор відспівав „Боже Великий Єдиний“... На тому й закінчилося це величаве церковне торжество.

Церква була битком набита. На перших репрезентативних місцях бачили ми б. членів уряду ЗУНР з през. д-ром *Костем Левицьким* на чолі і б. головного вожда Української Галицької Армії ген. *Тарнавського*. За цим останнім позаймали місця б. булаві старшини УГА. Крім того бачили ми на репрезентативних місцях представників наших центральних установ, голову УПР і голову УНДО д-ра *Дм. Левицького*, всіх присутніх у Львові послів та вкінець представників нашої національної преси.

—o—

Святочне засідання в УНДО

ДНЯ 1. ЛИСТОПАДА.

Львів, 1. листопада 1933.

У 15-ті роковини великого національного зриву з дня 1-го листопада 1918 р. відбулося нині в год. 1-ій вполудне святочне засідання президії присутніх у Львові членів Центрального Комітету, запрошених львівських членів УНДО та послів і сенаторів. Засідання відкрив голова УНДО і УПР посол д-р *Дмитро Левицький*. Річевий, добре підготований реферат про 1-го листопада 1918 р., перетиканий кількома цінними споминами, виголосив пос. д-р *Степан Біляк*. Святочне засідання закінчив коротким кінцевим словом пос. д-р Левицький.

—o—

В 150-ліття Духовної Семинарії

У ЛЬВОВІ.

Львів, 2. XI. 1933.

Ректорат Духовної Академії у Львові започаткував учора, в середу 1. ц. м., заповіджені у пресі торжества з приводу 150-ліття львівської Духовної Семинарії святочною Службою Божою в церкві св. Духа (т. зв. семинарицькій) при вул. Коперника. Службу Божу відправив о. ректор д-р Йосиф Сліпий в асисті духовенства, співав хор богословів під дигигентурою пит. Жолкевича. Проповідь про вагу й досягнення Духовної Семинарії серед нашого народу виголосив о. радн. Горчинський. На богослуженні явилися, крім професорів і питомців Дух. Академії, запрошені представники українських установ, представники української нац. преси і маси вірних.

„ЦЕПЕЛІН“ НАД ФР. АРТИЛЕРІЙСЬКИМИ ЗАВЕДЕННЯМИ.

ПАРИЖ, ПАТ. Підполк. Мажін у „Пті Журналі“ твердить, що з 30. вересня на 1. жовтня зявився над Сальбієр (між Орлеаном і Бурж) „Цепелін“, себто перелетів майже 1/3 Франції ніким незапримічений. Мусів летіти дуже високо, з погашеним світлом. Над Сальбієр кружляв ок. 1. год. нічю пів години низько над землею в околицях військових теренів. На хвилину засвітив світло, щоби освітити терен. Безсумніву мета подорожі була військова.

—o—

ВЖЕ ВІДІХАВ ДО АМЕРИКИ.

ПАРИЖ, 1. XI. ПАТ. Амбасадор СРСР повідомив, що Літвінов подорожуючи інкогніто покинув учора рано Париж, щоби поїхати д Америки. В Шербурґу сказав Літвінов журналістам, що ще не знає, коли вернеться. Поїхав кораблем „Беренґарія“ в шефом прес. бюра.

—o—

СКАНДИНАВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

ЛЬОНДОН, 1. XI. ПАТ. „Таймс“ у передовиці обговорює вагу скандинавської конференції, яка відбулася в Копенгазі при участи данського та шведського премієра. Часопис зазначує, що Данія має причини зєднати собі приятелів із півночі, бо гітлерівці підбурюють німецьку меншину в півд. Ютляндії, яка перед мировим трактатом належала до Німеччини від часів Бісмарка. Відколи Гітлер дійшов до влади в німецьких школах півд. Ютляндії наука йде, мовляв, у сенсі німецької пропаганди за новою злукою Ютляндії з Німеччиною.

—o—

ЧИСТКА В КОМПАРТІЇ.

МОСКВА, ПАТ. При ґенеральній чистці комуністичної партії усунули м. і. нач. редактора органу кермуючих господарських кол часопису „Економіческая Жізнь“ і члена колеґії нар. комісаріяту Майліна. Йому закинули буржуйське походження, каріеровичівство, контрреволюційні погляди, м. і. троцькістівську минувшину і т. і.

З українського комсомолу усунули за останніх 6 місяців чистки понад 8.200 членів.

—o—

АНГЛІЙСЬКИЙ РЕДАКТОР НА ВОЛІ.

БЕРЛІН, ПАТ. 1. XI. Бюро Конті повідомляє, що влада приказала випустити на волю кореспондента „Дейли Телеграфу“ Пантера, якого недавно арештували були в Мінхені під закидом шпіонажі.

Прокуратор не найшов причин для формальної скарги. Всеж Пантера виселять із Німеччини, бо, як твердить комунікат, виконував своє звання невідповідно.

—o—

І В БУКАРЕШТІ ЗАВОРУШЕННЯ.

У вівторок отворили в Букарешті конґрес антисемітської ліґи проф. Куза. При тому прийшло до протижидівських заворушень. Підпалили кілька крамниць, жид. прохожих напастували.

І В ТРАНСЙОРДАНІЇ ЗАВОРУШЕННЯ.

АМАН, 1. XI. ПАТ. У Трансйорданії вибухли заворушення під неприсутність еміра Абдулага, який поїхав на інавґурацію пристані в Гайфі. Влада приготована на дальші заворушення. Офіціяльно заперечують вібито в Каїрі підчас заворушень юрба заатакувала двох анґлійських старшин.

Без покривдження арабів

З Амані на зборах у звязку з подіями в Палестині емір Абдулаг візвав демонстрантів до спокою та щоби не вірили фальшивим чуткам. Анґлійський уряд має зобовязання супроти жидів, одначе без покривдження арабів.

З Єрусалиму повідомляють, що арабська екзекутива внесла до Ліґи Націй протест проти подій в Палестині.

ПІКАР КАНДИДАТ НАГОРОДИ НОБЛЯ

СТОКГОЛЬМ, ПАТ. Часописи повідомляють, що бельґійський професор Авг. Пікар, відомий з лету в стратосферу є кандидатом до одної нагороди з ділянки фізики. Цього року признають дві нагороди, одну за минулий рік, другу за цей рік. Другим кандидатом є американець Уілєм Брил, професор університету в Кембридж у стейті Месечуветс. Нагороди з ділянки фізики й хемії признають 9. листопада. Тоді теж признають літературну нагороду.

ҐІНДЕНБУРҐ ЗРІКАЄТЬСЯ В ХОСЕН ГІТЛЕРА?

Берлінський кореспондент „Пті Парізіен“ повідомляє, нібито Ґінденбурґ незабаром зречеться становища президента в хосен Гітлера. Після плебісциту Гітлер одержить право промовляти в імені всього народу, тому зясує закордонові, головно Франції, імперативні мирові предложення.

КІНЕЦЬ ПРЕСОВОГО КОНФЛІКТУ.

Завдяки розмовам між мін. Нойратом і амбасадором Хінчуком устійнили, що обі держави мають вдержувати звязки незалежно від ріжниць у системах урядів. Большовицькі журналісти знову працюватимуть у Німеччині, німецькі в СРСР.

РЕВІЗІЯ СТАРОГО ЗАВІТУ.

З Берліну повідомляють, що шкільна влада заповіла основну ревізію Старого Завіту, щоби пристосувати його до духа викладів нової німецької школи.

НАГОРОДА ДЛЯ НАЙЛІПШОГО РЕПОРТЕРА.

ПАРИЖ, ПАТ. Вперше признали нагороду імені Альберта Льондр, призначену для фахового репортера у висоті 5.000 франків. Нагороду дістав репортер „Журналю“, який в другому голосуванні одержав 8 голосів проти 3 голосів контркандидата Дамтоа, репортера „Інтрасіжану“.

—o—

Польська Академія Літератури.

Як передавали ми вже в новинці з 21-го м. м. до цієї Академії ввійшли такі передбачені кандидати: Серошевський, Стаф, Берент, Каден-Бандровський, Міріям, Бой, Іжиковський, Зелінський, Ростворовський, Ржимовський, Кляйнер і Хойновський. Замісць Ілаковичівної, що є урядовцем міністерства і особистою секретаркою марш. Пілсудського, ввійшов поет Лєсмін і замісць Струґа, що зрікся пропонованої йому почести, драматурґ Шанявський. Хоча резиґнація Струґа була неприємною несподіванкою для уряду, що хотів зібрати найповажніші імена, теперішній склад Академії є таки великим дипломатичним успіхом. Її орґанізаторам удалось зібрати в одній установі таких непримиримих особистих ворогів як Боя та Іжиковського, що, до речі, оба ставились досі скептично до величини Каден-Бандровського, який найбільше побивався за Академією і своєю ролею в ній. Склад Академії поважний. Можна би мати деякі застереження щодо новеліста Хойновського і публіциста Ржимовського, але старших великих письменників має Польща нині так мало, що вибір не був легкий. Не стало Пшибишевського, Жеромського, Каспровича, Реймонта, Вайсенгофа. Оркана; Тетмаєр, колишній великий лірик, доживає віку в санаторії для умово недужих. Міріям від довгих літ непрацездатний старець. Єдині два живі критики, що йдуть невпинно за духом часу — Іжиковський і Бой підтримуватимуть духа критики і боронитись перед „казьонщиною“, яка лягає майже над кожною державною академією що підлягає міністерській контролі.

—o—

З життя православної церкви в Польщі.

II. ЦЕРКОВНЕ БЕЗЧИНСТВО.

Ні одна з офіціяльних актів, виданих православною ерархією в Польщі, не має такого значіння для характеристики церковного проводу з погляду його відношення до українського питання, як саме лист митр. Дениса про почаївські події. Він явився рівно місяць після останніх; але читаючи його, находишся під міцним вражінням, що писала його рука ще схвильована, бо з кожного рядка листа промовляє обурення, образа, бажання дошкуляти своєму противникові. Незрівноваженість автора виявилася навіть назовні, — на самому стилі листа, що в оригіналі вражає очевидною шаршавістю. Трудно припустити, щоби автор цілий місяць задержував у собі переживання почаївської маніфестації, і тому приходиться додумуватися, що до написання листа приневолили його якісь інші обставини, а не ця маніфестація. Чи часом не лист міністра віроісповідань про конечність призначення православного єпископа для Волині, про що недавно були вістки в пресі? — В кожному разі, тільки психічним станом автора можна пояснити як зовнішні прикмети листа так і його зміст.

Говорячи про почаївські події, митр. Денис заявляє, що „від самого початку Гора Почаївська не була свідком такого церковного безпорядку і „злоріччя" (вивішення національних прапорів, звуків „слава"). Таке твердження ми вважаємо за незгідне з історією та суперечне з дійсністю. Не такі речі „бачила" св. Гора Почаївська наприглязі цілих десяти років — від 1905—1914...

Тут працювали славнозвісні ченці Іліодор і Віталій зі Союзу Русского Народу. Тут містився штаб Союзу Русского Народу на цілу Волинь, видавництво знаменитого „Почаївського Листка" та летючок СРН. У дні врочистих свят тут відбувалися маніфестації СРН з російськими національними прапорами, царськими портретами, вигукуванням „ура" (точніше, по волинському, — „гура"). Тут-же на лаврському подвірю, зі спеціяльно збудованого помосту виголошували проповіди проти „жідов і прочіх інородцев" та ганьбили „украінців"...

Митр. Денис, у чині архимандрита й епископа, не раз був свідком цих подій і не може про них не памятати. Чи він протестував проти них, вважаючи їх за безчестя для св. місця, за образу головної святині „юго-западнаво края", непошану до Царици Небесної й Преподобного Іова. Ні, він мовчав, бо вважав, що все діється в порядку. Очевидно, його архипастирське серце інакше реаґує на „всьо русское", інакше на українське.

Митроп. Денис обвинувачує „луцьких діячів", що вони були провідниками почаївської маніфестації. Це теж не відповідає історії та дійсности. „Луцькі діячі" лише використали те, що пильно підготовили інші, а саме — православна духовна влада. Вона провадила агітацію (через підлягле духовенство) серед української людности, щоби та масово вийшла до Почаєва на день 10. IX., тут привитала свого архипастиря та подякувала йому за його працю. (Цю підготовчу працю зраджує сама митрополитальна преса, напр. у статях одного з консисторських співробітників: „Радуйся, Волинська Земле" і „Яничари на роботі" в „Слові", ч. 71. і 73.). Духовенство розбурхало своєю безоглядною агітацією волинську людність, зворушило її правдиві почування, причинилося до масової подорожі до Почаїва, щоби тут привитати свого архипастиря, хоч і не в тому дусі, як собі бажала духовна влада. Вона не могла не знати про правдиві переживання української людности, незалежної від „луцьких впливів", — хочби зі справоздань тих своїх аґентів, що невдало намовляли українські організації до „чествовавія" високого ювилята, але вона — духовна влада — цей факт злегковажила. „Луцькі діячі" вміло використали загальний настрій, впровадили його в організовані рямці і безперечно причинилися до поміркованости народньої маніфестації.

Чи використовування церковного місця в урочистих свят для демонстрації фальшивих релігійно-моральних почувань не є найбільшим церковним безчинством і провиною проти Бога? Чи не сама духовна влада причинилася до тих подій які в Почаїві мали місце і могли прибрати ще гострішої форми, без „луцьких діячів"? Ми гадаємо, що — так, і вважаємо ці події за справедливу Божу кару та Боже застереження для сучасної ерархії.

Ант. Гірський.

Життя перемагає теорії.

„Сіра теорія — зелене дерево життя".
Гете.

Старий соціялістичний діяч, борець за соціялізм у Новому Світі Антон Сінклер офіціяльно виступив із соціял-демократичної партії та віддав себе до диспозиції Рузвельтові, що робить спробу „контролювати капіталізм". Сінклер вважає спробу Рузвельта такою важною, що ніхто не мусить займати тут становища — „моя хата з краю". Кожний мусить підтримувати цю спробу з усіх сил. Вчинок Сінклера має суто моральне й пропаґандивне значіння. Старий соціяліст, опозиціонер, що десятиліттями вперто боровся з урядом заняв тепер до державної акції „буржуя" Рузвельта позитивне становище. Це вплив життя, що переборює всякі теорії.

Прийшла ця вістка якось рівночасно з появою двотижневика — „За Україну" І в ньому ми бачимо щось неймовірне — статті людей різних партій: від монархістів аж до соціялістів включно. Всі сходяться на одному — Москва нас душить, Москва нас нищить, якоїб вона фарби не була: чорної чи червоної. Не монархісти, не комуністи, а московські різнобарвні шовіністи нищать український нарід, нищать Україну. Там нищать не тільки українських „зоольоґічних націоналістів", але всяку людину, звязану з Україною, з її територією, з її культурою. Чи він походженням москаль, як Волобуєв, чи навів московського походження, як Мик. Хвильовий — усіх їх пожирає, усіх знищить шовінізм Москви, як тільки почує з їх уст слово правди про кривди України. Українці жидівського походження як Олена Курило або грузинського як Осип Гермайзе, культурні робітники за суто культурну українську працю пропадають по тюрмах. Злочинів їх шукають у словниках, а злочини ці такі: *формула* — взір, *полюс* — бігун, *екватор* — рівник. Ці переклади, на думку московських шовіністів, настільки злочинні, що тих, які працювали над словником, треба посадити в тюрму або вислати під „полюс", щоби автор переконався, що „полюс" це суто московський „полюс", що його перекласти на українську мову не можна, але українці можуть до нього переселятися. Плян Москви — знищити ціле населення України, заморити його голодом, а з України московські шовіністи хочуть зробити „дике поле". Перед цими плянами замовкають академічні суперечки на тему: „Республіка чи монархія" та „Якої нам треба республики", бо перед українською нацією стоїть грізна проблема — жити чи вмерти. Ось чому ми в часописі „За Україну" находимо статті: монархістів, ундівців, уенерівців, соціял-революціонерів та соціял-демократів. Чи свідчить це про те, що ці люди зрікаються своїх поглядів? Зовсім ні! Це *свідчить, що вони не зрікаються своєї нації.* Тому і зійшлися до громади, щоби ратувати Україну. Грізна небезпека Батьківщини зєднала синів її в одну громаду. Бо життя переборює всякі теорії. Гасло „За Україну" нехай лунає від бігуна до рівника — де лише живе якаколвек українська душа. І ці осінні дні, дні суму й прерізні понурі дні, мусять зєднати всіх нас, пробудити нашу енерґію, пригадати нам *наш обовязок* перед Батьківщиною, вищою за всякі теорії та важнішою перед вічним життям нації за наше тимчасове животіння.

М. О.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ! Не відмовте жертви для тих, що потерпіли у боротьбі, вишліть її на адресу УКТОДІ Львів, Потоцького 48.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З 3. ЛИСТОПАДА 1933.

Д-Р АНДРІЙ ЛАСТОВЕЦЬКИЙ. 2)

Устоліття народин великого винахідника.

(Докінчення).

На самоті. — Балістит. — Наукова праця в лябораторіях у Сан Ремо та Беркборн. — Несподівана смерть. — Огляд праць. — Головні прикмети характеру. — Пацифізм. — Сумніви та гризжа совісти. — Заповіт:Ноблева фундація. — Космополітизм.

Одначе вперта вдача Нобля дає собі швидко раду з усілякими труднощами та супротивностями (управа міста заборонила йому виробляти нітроґліцерину в обсязі міста). Повстала нова лябораторія здалека від Стокгольму на озері Мелер на спеціяльнім поромі.

Тимчасом збут на новий вибуховий матеріял більшав: потребували його в каменоломах, копальнях, при будові доріг, залізниць, тунелів, каналів, до заплідніювання лісів і до війни. Тому вже з кінцем 1864 р. заложив Альфред Нобель першу акційну спілку для виробу нітроґліцерини, яка збудувала в березні 1865 р. велику фабрику в Вінтервікен біля Стокгольму. У цій фабриці Нобель був спочатку всім: адміністратором, директором, кореспондентом і скарбником. Одначе і цим не задовольнилася ця непосидюча натура. Його пляни далеко ширші: треба опатентувати свої винаходи в усіх державах, усюди позакладати спілки та фабрики, а самому посвятитися уліпшенню нового вибухового матеріялу тим більше, що кількість катастроф внаслідок необережного обходження з ним була щораз більша (першу фабрику в Німеччині в Кріммель над Лабою знищив зовсім величезний вибух!)

Нобель не тратив духа. Сам подорожував з одного кінця Европи на другий і особисто переконував усіх, що причиною катастроф була людська недбайливість. Зі здвоєною енерґією забрався до експериментів, яких метою було зробити нітроґліцерину менше небезпечною. Ці експерименти увінчалися успіхом у 1866 р. А саме змішана з кремянкою себто з масою кремяних шкаралупок дуже дрібних одноклітинних орґанізмів (головно кремнисток) нітроґліцерина дала густу, напів ціпку вибухову мішанину, яку можна було від тоді зовсім безпечно перевозити. Ця мішанина не реаґувала ні на удари ні на потрясення, а крім цього спалювалася зовсім спокійно. Зате при відповіднім „початковім запалі" вибухова сила нової мішанини, названої дуже влучно Ноблем „динамітом", була така сама, що й нітроґліцерини. Патент на динаміт дістав Нобель у 1867 р. Найліпшою рекламою для динаміту була катастрофа одного корабля, що віз транспорт динаміту до Перу. Біля столиці Ліма динаміт експльодував і знищив корабель за кілька частин секунди!

Осягнувши всюди величезні успіхи і заклавши цілий ряд своїх фабрик (м. і. в Америці), Нобель почав шукати самоти. Тому присвятив свою увагу більш науковій та технічній праці над давнішними і новими винаходами. Після німецько-французької війни осів у Парижі, де жив як богатий чудак. (Там познайомився з відомим політиком-вождом Леоном Гамбеттою і при його помочі заклав у Франції свою фабрику в Пиналь). У власній лябораторії винайшов він у Парижі 1875 р. вибухову желятину, яка своїми прикметами перевищила динаміт. Дванадцять літ пізніше появився його „балістит" себто бездимний порох. Одначе французи не могли йому забути того, що він продав цей останній винахід італійцям і приневолили його покинути Францію. Нобель перенісся 1891 р. до Італії, де над берегами Середземного моря купив у Сан Ремо чудову віллю „Міо нідо" („Моє гніздо"). У городі цієї віллі уладив собі велику лябораторію. Ще раніше покинув усі свої провідні становища у своїх підприємствах. Літні місяці перебував у Швеції в місцевості Беркборн біля Бофорсу. (Свій рідний край любив дуже: цеж був край, де Нобель, світовий чоловік, „найшов, порівнюючи, найбільшу кількість чесних людей") У тамошній лябораторії розпочав деякі дуже цікаві праці з ділянки електрохемії. Носився з новими плянами: хотів сотворити щось у роді „скандинавських заведень Круппа". Одначе поважна недуга серця, помітна і назверх, не дала йому докінчити початих праць. Помер несподівано 10. грудня 1896 р. на самоті в Сан Ремо.

У спогадах людей живе Альфред Нобель як винахідник динаміту та фундатор Ноблівських нагород. Одначе не сміємо забувати, що творчий ум Нобля не обмежився тільки до ділянки вибухових матеріялів. Працював він витревало також в електрохемії, оптиці, біольоґії і фізіольоґії. Крім цього сам сконструував машини потрібні до фабрикації вибухових матеріялів та уліпшив методи дестиляції для нафтового промислу в Баку, до якого дали почин його старші брати. Пізніше займався Нобель технікою зброї, виробом штучного кавчуку, штучної шкіри та шовку. Вислідом усіх цих праць було 129 патентів.

Бачимо з цього, що найважнішою прикметою Нобля були незвичайна енерґія і охота до праці. „Життєвий досвід навчив мене, що великі одідичені маєтки ніколи не приносять щастя. Вони лише зменшують природні здібності. Навіть ці, що мають велике майно, повинні

Свята 1. листопада.

СОКАЛЬ.

Дня .. листопада відбулося в Сокалі богослужения в сокальській церкві, яке відправив о. декан Ничай, що виголосив теж відповідну проповідь. Вечором були сходини членів деяких товариств. Подібні богослужения відправлено по всіх церквах сокальського повіту при виповнених церквах.

РАВА РУСЬКА.

Дня 1. листопада відслужив о. Твердохліб, парох Рави Руської, торжественну Службу Божу в намірениі українського народу та панахиду за тих, що віддали своє життя в обороні Рідного Краю. З прикрістю доводиться зареєструвати сумну правду, що деякі поважні громадяни Рави Руської і то навіть такі, що стоять у проводах культурно-освітних та економічних установ, не почували себе до обовязку взяти участь у богослуженнях. Мимоволі пригадується ілюстрація „Зиза“: „І до церкви не ходив і „Діла“ не читав, а таки зредукували“...

ТЕРНОПІЛЬ.

Заходом Громадянського Комітету під проводом пос. д-ра Ст. Барана відбулося в Тернополі в середу 1. ц. м. першолистопадове свято у формі церковного обходу і святочних сходин місцевого громадянства. Рано в год. 9.30 розпочалася торжественна соборна Служба Божа, котру відправив о. крилошанин Вол. Громницький при участи сотрудників о. Колянківського й о. Ратича в намірениі українського народу. Співав хор Т-ва „Поділля“. Парохіяльна церква була переповнена. Вечором в год. 5 у тій-же церкві згадані священики відправили парастас і панахиду теж при численному здвизі народу — за тих, що поклали своє життя за Українську Державу. Вкінці безпосередньо після панахиди відбулись урочисті сходини місцевих громадян і громадянок від молоді й робітників та міщан почавши, на представниках старшої інтелігенції скінчивши. Сходини відкрив пос. д-р Ладика, до президії увійшли крім нього пос. д-р Ст. Баран, проф. Іл. Брикович, п. Козуб і п. Яримович та п. Мельничуківна. Реферат на тему: „Як повстала в дні 1. листопада 1918 р. Українська Держава на українських землях бувшої Австро-Угорщини“ виголосив пос. д-р Степан Баран, після чого проф. Іларій Брикович розповів свої спомини, як українці переняли владу у свої руки в Тернополі в листопаді 1918 р. Сходини закінчились відспіванням національного гимну.

Хто викликав заворушення в Палестині.

ЛЬОНДОН, 3. XI. ПАТ. Британська сторона намагається звалити відповідальність за арабські заворушення в Палестині на комуністів. Англійська преса впевняє, що комуністи старалися використати ситуацію, щоби шляхом заворушень утруднити становище британської адміністраційної влади. В Палестині арештували 53 комуністів, арабів і жидів. „Дейлі Експрес“ пише навіть, що радянська радієва стація в Одесі заохочувала арабів у Палестині до заворушень, обвинуваючи сіонізм, що вислугується інтересам британського імперіялізму. Слід замітити, що ту вістку часопис одержав з Берліну де перехопили її з Одеси.

Наслідком заворушень вбито одного поліцая тубильця і 23 арабів, ранених є 23 поліцаїв, британських і тубильців та 127 арабів.

ЄРУСАЛИМ, 3. XI. ПАТ. Арабський екзекутивний комітет рішив припинити з нинішнім днем генеральний страйк

Жидівська конференція в Льондоні.

Всесвітна конференція допомоги жидам з Німеччини у Льондоні скінчила наради. Створено екзекутивний комітет, що в складі 5 осіб буде постійно урядувати в Льондоні. До комітету ввійшли представники жидівської агенції та англійських, американських, французьких і польських жидів. Головою комітету є сіон. діяч д-р Вайцман. Крім того вибрано дві комісії, фінансову та еміграційну. До співділання з комісією при комісарі при Союзі Народів вибрали окрему комісію.

—o—

Карний процес проти українського адвоката в Золочеві.

В „Ділі“ була вже свого часу згадка про розправу перед трибуналом суду присяглих у Тернополі проти Богдана Мушки і його пятьох товаришів, обвинувачених за злочин державної зради зі ст. 97 § 1. к. к. (приналежність до ОУН) і за злочин проти публичного порядку зі ст. 154 § 2 к. к. (розкидування летючок ОУН). Ця розправа відбулася в Тернополі у днях 22. і 23. вересня ц. р. і на ній оборонець обвинувачених Осипа Шкамбари й Олександра Горняя, молодих хлопців з Варуринець, пов. Теребовля, посол д-р Степан Баран, що боронив їх зовсім безплатно, поставив внесок по думці ст. 41 к. п. к. на вилучення предсідника розправи, віцепрез. окружного суду в Тернополі д-ра Леонарда Вендриховського, колишнього підпрокуратора в Самборі. Внесок поставлено на вечірній розправі дня 22. вересня ц. р. з належним умотивуванням і внаслідок цього розправу тоді відложили до слідуючого дня. Коли в дні 23. вересня ц. р. відчитано постанову трибуналу, що відкидається внесок оборонця д-ра Ст. Барана, останній заявив, що внаслідок цього рішення мусить зложити оборону своїх клієнтів, подаючи при цьому мотиви свого кроку. При мотивуванні заяви оборонця д-ра Ст. Барана предсідник відобрав йому голос, а тоді пос. д-р Баран спокійно зняв зі себе тогу, вложив її до підручної течки і покинув своє місце на лаві оборонців.

По зложенні оборони д-ром Ст. Бараном найстарший з решти оборонців д-р Степан Брикович попросив голосу, щоби заявити повну солідарність лави оборонців з поступком свого товариша д-ра Ст. Барана. Став говорити спокійним тоном, але предсідник відобрав і йому голос. Остаточно прийшов до слова дальший з черги оборонець пос. д-р Дмитро Ладика і він сказав те, що мав сказати д-р Брикович, а саме, що лава оборонців солідаризується вповні з поступком оборонця д-ра Ст. Барана. До заяви д-ра Ладики прилучився теж оборонець д-р Евген Дзерович з тих самих, що він, мотивів.

Трибунал перервав тоді розправу, пішов на довшу нараду і по перерві проголосив постанову, що накладає на обор. д-ра Ст. Бриковича гривну в квоті 50 зол., саму розправу відкладає до черговоі каденції в грудні ц. р., а на оборонця д-ра Ст. Барана накладає кошти удаременої розправи. Всіх шістьох обвинувачених, які всі відповідали з вільної стопи, на внесок підпрокуратора Венцковського заарештували на салі розправ по думці ст. 165 а) і б) к. п. к. (можливість утечі і вплявання на свідків). Апеляційний Суд цю постанову затвердив, тому арештовані будуть перебувати у слідчій вязниці аж до розправи в грудні ц. р.

Окремою письменною постановою окружного суду в Тернополі, яку доручили пос. д-рові Ст. Баранові щойно 20. жовтня ц. р., наложено на нього обовязок заплатити в користь державного скарбу кошти удаременої розправи в квоті 664 золотих 75 сотиків, проти якої д-р Баран вніс жалобу до Апеляційного Суду у Львові, з наведенням мотивів, в наслідок яких був змушений зложити оборону і що тимсамим не повинен поносити коштів відложеної розправи проти обвинувачених Богдана Мушки і тов. до числа актів окружного суду в Тернополі II K 172/33.

Не вважаючи на дисциплінарне покарання д-ра Ст. Бриковича, предсідник розправи д-р Вендриховський вніс дня 25. вересня ц. р. урядову записку до окружного прокуратора в Тернополі до II Ko 225/33 з коротким описом виступу д-ра Бриковича на розправі дня 23. вересня ц. р., кваліфікуючи цей виступ як проступок зі ст. 128 к. к. (неприличне поведения перед урядом), загроженого арештом до шести місяців або гривною. Окр. прокуратор Мушка вже дня 25. вересня ц. р. до І Дс 594/33 виготовив акт обвинувачення проти д-ра Ст. Бриковича згідно щодо змісту з урядовою запискою предсідника розправи д-ра Вендриховського за проступок зі ст. 128 к. к. (зміст акту обв. можемо оголосити щойно у звідомленні з головної розправи на основі постанов кодексу процедури карної) і спрямував справу до городського суду в Тернополі, який і визначив головну розправу на день 14. жовтня ц. р. до числа актів V Kz 2205/33.

Одначе ця розправа не відбулася, бо д-р Ст. Брикович поставив внесок на письмі в Апеляційному Суді у Львові на вилучення всіх городських судів тернопільської округи. Апеляційний Суд виделегував городський суд в Золочеві до переведення згаданої вище карної розправи проти д-ра Ст. Бриковича. Таку розправу визначено вже на суботу 4. листопада ц. р. в год. 10. рано в салі розправ городського суду в Золочеві ч. 23 до числа актів VI Kz 1125/33. На розправу зареквіровано акти окр. суду в Тернополі до II K 172/33 і покликано як свідків членів трибуналу; обвинувачений д-р Брикович покликав на свою оборону як свідків членів тодішньої лави оборонців пос. д-ра Степана Барана, пос. д-ра Дмитра Ладику і д-ра Евгена Дзеровича, що вже дістали візвання на розправу та адв. д-ра Ліндесбергера, що прислухувався розправі. В цей спосіб у суботу 4. листопада ц. р. виїде з Тернополя до Золочева ціла кавалькада суддів та адвокатів, щоби бути судовими свідками у згаданій вище справі, що є зовсім небуденною у наших судових відносинах. Оборону д-ра Бриковича має обняти один з наших відомих оборонців зі Львова.

В Тернополі кружляють вістки, що місцевий скр. прокуратор на основі урядової записки віцепрез. д-ра Вендриховського має поставити чи вже поставив внесок у соймі на видачу посла д-ра Степана Барана, щоби і його також потягнути до карної відповідальности перед судом зі ст. 128 к. к. за його виступ на розправі перед судом присяглих у Тернополі в дні 23. вересня ц. р.

НОВИНКИ

— **Слідство в справі атентату в консуляті СРСР у Львові** щодо інших осіб, які були в взаєминах із Лемиком, ведуть як нагле. Досі в тій справі арештували кільканацять осіб. Після устійнення доказів, залежно від вислідів слідства, покажеться чи обвинувачені стануть перед наглим судом чи перед судом присяглих.

— **У звязку зі стріляниною на Губернаторських Валах** львівська влада безпеки та судова видала зарядження, щоби викрити ті особи, які брали участь у тій демонстрації. Зараз після стріляниниі прийшов на місце віцепрокуратор Краєвський, щоби почати слідство. Вже на місці видали ріжні зарядження. Після переслухання 19 придержаних молодих людей, всіх арештованих перевезли зпід будинку воєвідства до сл. вязниці та передали прокураторові окр. суду у Львові. В їх справі йде прокураторське слідство. На приказ прокуратора тіло застріленої Вітеляківни перевезли до інституту судової медицини. Ствердили, що 40-літня вбита це кравчиня, яка жила при вул. Лісній ч. 8. Прокуратор приказав перевести секцію тіла, щоби ствердити безпосередню причину її смерти. Між арештованими студентами було шість, які подали, що живуть в Академічному Домі, а три в Ремісничій Бурсі. Поліція негайно перевела ревізію в Академічному Домі, Ремісничій Бурсі та 10 приватних мешканнях. У бурсі придержали 40 осіб, із них 30 зараз випустили, а 10 відставили до поліційних арештів для дальшого слідства. В Академічному Домі ревізію переводили від год. 1.30 до 9 рано. Поліція придержала трьох студентів, яких шукала влада безпеки та суд. Ствердили, що 15 осіб жило в Академічному Домі незголошених. Поліція придержала понад 50 студентів, яких відставила до поліційних арештів. Майже всі вони нотовані в політичній поліції за нелегальну та протидержавну діяльність. Частину арештованих звільнили, частину передали до диспозиції прокуратора. Підчас ревізії в Акад. Домі — як твердять польські джерела — найшли чимало доказового матеріялу, декотрі предмети були старанно сховані, головно нелегальні видавництва та пропагандові відозви в справі діяльности ОУН. На Губернаторських Валах відбулася льокальна візія.

— **До арештування д-ра Чорненка.** Ревізія в станиславівських адвокатів Онуферка, Чорненка, Лабія, Биха та Литвиновича — як твердять польські джерела — виявила в канцелярії д-ра Чорненка документи, що торкаються двох арештованих, які тепер сидять у станиславівській вязниці, а саме Федька Найдича та Віктора Штеришуса. У звязку з вислідом ревізії проти Штеришуса та Найдича повели слідство за державну зраду, незалежно від арештування адв. д-ра Чорненка та його апліканата Осипа Бойчука.

— **Знижки залізничих білетів.** У польському м-стві комунікації ухвалили постанову знижки залізничих білетів, що малаб обовязувати ще перед Новим Роком. До 130 км. буде всього 10 проц. знижки, на більших віддалях прогресивно до 25 проц. Ціну додатків за поспішні поїзди обнижать із 25 до 20 проц. ціни нормального білету III. кляси, при чому при обрахунку віддалень основною одиницею вважатимуть 50 км., а не, як досі, 100 км.

— **Саботажі?** П. А. Т. повідомляє, що нічю на 1. листопада перетяв хтось телеграфічні й телефонічні дроти здовж залізничого шляху Борислав-Дрогобич на переїзді між стаціями Губичі-Дережичі. Це, мовляв, діло ОУН, бо рівночасно на дзвіниці та церкві в Губичах вивісив хтось жовто-сині прапори з протидержавними написами. Прапори усунули, винуватців шукають.

— **Вітосові та Керніковї не виплатили дієт.** Соймовий касієр відмовився виплатити посольські дієти для пос. Вітоса та Керніка, коли секретар Стронніцтва Людового зголосився по виплату. Іншим бувш. берестейським вязням м. ін. пос. Ліберманові, що є в Парижі, дієти виплатили. Соймова влада відмовилася дати в тій справі вияснення.

— **Шість місяців арешту за випозичування часописів.** У Ярославі відбулася судова розправа проти кіоскарів Марка Колча та його жінки Марії, за це, що за винагородою випозичали часописи. Колча увільнили, а Колчову засудили за цей проступок на 6 місяців арешту.

— **Львівська хроніка.** При вул. Арцішевського ч. 6. вискочила з III. п. 34-літня зарібниця Вікт. Августинівна. Передтим напилася боиту та поперетинала собі жили. Причина: нужда. — Із крамниці Цверцлінга при вул. Сонішній 39. злодії вкрали тютюну та шкільного приладдя на 3.000 зол. — На службовичку Ротманівну впала цегла з ґзимсу дому при вул. Замарстинівській 21. Ранену забрали до шпиталю. — На Джерельній вулиці невідомі бандити побили та поранили ножами Мойсея Фенгера.

— **860 мов** начисляють на цілому світі. Інші мови є діялектами мов головних. В Европі є 89 мов, Азії 123, Америці 117, в інших частях світа 417 мов. Число діялектів не дається точно означити, приблизно воно доходить до 5.000. Неможливо було теж означити чисельно безліч мов і діялектів на слабо заселених просторах Азії й Африки.

— **Фатальна роля.** В Льондоні виставляли перед кількома місяцями оперетку „Дібаррі". В головній ролі виступала берлінська артистка Анні Алерс, яка незабаром у присутності здетервування вискочила з бальконy своєї кімнати і вбилася. Тоді ролю Дібаррі почала грати відома артистка Еванс. Незабаром після першого виступу вона згинула в часі автомобільної катастрофи. Ніхто не хотів грати тієї фатальної ролі, аж нарешті молода субретка Гільяр зголилася на неї. Підчас репетиції вона захворіла і швидко померла. До нині не вдалося більше знайти артистки до тієї ролі. Всі відмовляються бути на сцені метресою Людвика XIII., що згинула на ґільотині.

— **Шекспір був італійцем.** Так твердить італійський „професор" Люїджі Бельотті, що є одночасно спірИтистичним медіем і малярем. У такім самім благословеннім стані дістав він теж звістку з другого світа, що Шекспір, над якого автентичністю, стільки вчених ломить собі голову, був італійцем, ще й приятелем Джіордана Бруна. Називався він Джіованні Кгольоляица, що значить те саме, що „Шекспір" себто „Трясоспис" (той, що трясе списом). Той італійський Трясило, мусів 19-літком утікати з Італії з політичних мотивів до Англії. Бельотті твердить, що сам дух цього анонімного ґеніяльного драматурга обіцяв йому навіть доставити рукопис „Гамлета", досі похований в якійсь могилі у графстві Ессекс. На доказ цього навіть підписався по англійськи „Шекспір", підчас цього історичного сеансу. Тепер ще інші італійські професори повинні зробити аналізу тексту всіх творів Шекспіра і справа буде менш-більш так само закінчена, як з Колюмбом.

— **Ріжні вістки.** В околиці Якутська відкрили великі поля багаті в золото; це заслуга півторарічної наукової геольоґічної експедиції. — У Варшаві станув перед судом директор подорожного товариства „Орбіс" Мойсей Шидловер, який ошукав 2800 жидів-переселенців, що склали гроші на подорож до Палестини. — Французький міністр внутр. справ звільнив 24 урядовців з ріжних банків гри, які ошукували державний скарб при сплаті податків. — В ріжних сторонах Німеччини впав сніг і мороз доходить до 8 ступнів нижче зера.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. ЛЕВ ПЯСЕЦЬКИЙ,

довголітній парох в Ревлинці, пов. Жовква, основник і голова просвітних і господарських місцевих установ, помер по довгій і важкій недузі у Львові дня 31. 10. 1933. у 65. році життя. Похорони відбудуться в пятницю 3. листопада в год. 10-ій з церкви св. Петра і Павла на Личаківський цвинтар.

СПОРТ.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ 1:1 (0:1).

Змагання товариські. „Україна" без Латчука і Кальова, якого заступив Юркевич. Гасмонея без здисквалiфікованого Бірнбаха.

Змагання ці були справді цікаві, але не стояли на високому рівні. Завинили тут напади обох дружин, бо грали слабо, комбінаційні потягнення не вдавалися і стрілів майже не було. Натомісць на висоті завдання стояли оборони обох дружин, котрі без труду ліквідували атаки анемічних нападів.

У першій частині Гасмонея має легку перевагу і довволі часто загрожує воротам України. Чорно-червоні мають лише кілька небезпечних випадів, котрі або ліквідує оборона противника, або нецільний стріл іде побіч воріт. В 32 хвилині Максимів перестрілює, здавалоби найпевнішу позицію. В 39 хв. добуває Гасмонея ворота по наріжнику зі стрілу чільника.

У другій частині більше з гри має Україна, але напад ніяк не може порадити собі з доброю обороною противника. Гра прибирає на темпі. На згадку заслуговує гарний біг Максимова і центра — невикористаний. У 42 хв. добуває Цимбала по сольовім бігу вирівнуючі ворота. Ще грізний випад України і гра кінчиться.

Суддював п. Курцвайль. Видців ок. 1.500.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

КРАКІВ. Погонь — Вісла 1:1 (0:1).
ВАРШАВА. Чорні — Варшавянка 3:2 (1:0).
КРАКІВ. Подгуже — Гарбарня 2:0 (2:0).
ПОЗНАНЬ. Варта — 22. п. п. 2:2 (0:1).

ЗА ВХІД ДО ОКР. ЛІГИ.

Гасмонея — Білий Орел 3:0 (воковер).
ЯРОСЛАВ. Огніско — Світезь 4:1 (2:1).

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

ВІДЕНЬ: Рапід — Славія (Прага) 2:8. Було 10 тисяч видців. Адміра — Крікетер 11:3, Донав — Вакер 4:4.
ПАРИЖ: Відень — Париж 4:1.

Театри.

Великий Міський Театр.
Четвер, 2. XI. год. 7.30 веч. „Весілля".
Пятниця, 3. XI. год. 7.30 веч. „Весілля".

Театр Ріжнородностей.
Четвер, 2. XI. год. 7.30 веч. „Моя сестра та я".
Пятниця, 3. XI. год. 7.30 веч. „Моя сестра та я".

Кіна.

АДРІЯ: „Під кураторією" (Вл. Бурівч).
АПОЛЬО: „Мушу тебе здобути" (Іван Кепура).
АТЛЯНТИК: „Кінг-Конг".
ВАНДА: „Історія душі".
КАСІНО: „Якою мене бажаєш" (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: „Королівський любко".
КОЛІСЕЙ: „Портові ночі", ревія „Шукаємо перчика".
МАРУСЕНЬКА: „Онкель Мозес" (Шалома Аша).
МІРАЖ: „Бейбі" (Анні Ондра).
МУЗА: „Його ексцеленція субект" (Е. Бодо).
ПАЛЯС: „Мушу тебе здобути" (Іван Кепура).
ПАН: „Екстаза".
ПАСАЖ: „Ніч жаху" (Том Мікс) і комедія (Фліп і Фляп).
СТИЛЕВЕ: „Брати Карамазови" (Достоєвського) та ревія.
ХИМЕРА: „Її Княжа Величність" (із Ліліяною Гарвей).
УТІХА: „Заборонене передмістя", ревія „Затанцюймо вальса!"

Закордонне радіо.

Четвер, 2. листопада 1933.

Кеніґсберг (217,1) 17.55 Рел. пісні, 20.10 Фортепян на 4 руки; **Мор. Острава** (263,8) 12.35 Військова орхестра; **Братислава** (279,3) 16.00 Концерт, 19.30 „Ля Фудр" ком. опера Галевия; **Штрасбург** (345,2) 21.30 Концерт; **Гельсінґфорс** (368,1) 19.20 Спів; **Прага** (488,6) 19.30 „Трубадур" оп. Вердія; **Відень** (517,2) 11.30, 12.00 Концерт, 17.15 Рел. пісні, 19.00 Камер. музика, 20.25 „Потопа" песа Барлаха; **Будапешт** (550,5) 12.05 Хор, 19.10 Рел. концерт; **Харків** (937,5) 8.00, 13.30 Концерт, 15.00 Для дітей, 17.30 Опера або балет.

Пятниця, 3. листопада 1933.

Мор. Острава (263,8) 16.00 Концерт; **Брно** (342,1) 20.10 Фортепян; **Лайпціґ** (389,6) 23.00 Концерт сучасної музики; **Рим** (441,2) 17.15 Вок.-інструм. концерт; **Прага** (488,6) 19.25 Концерт; **Відень** (517,2) 11.30, 12.00, 17.15 Концерт; **Рига** (525) 16.00 Рос. пісоньки; **Будапешт** (550,5) 18.00 Циг. орхестра, 19.30 Опера; **Харків** (937,5) 2.00, 19.00 Симф. концерт, 10.00 Для дітей, 10.50 Авдиція, 13.30 Сучасна музика, 15.00 квартет; **Париж** (1724,1) 22.30 „Роз ма Возсін" ком. опера Шадали.

Львівське радіо.

Четвер, 2. листопада 1933.

7.00—7.55 Раннля авдиція; 12.05, 12.38 Популярна музика з грамофону; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Тріо Чайковського; 16.40 Відчит із жіночого відділу; 16.55 Органовийресітель; 18.00 Римські катакомби; 18.20 Авдиція: „Дон Хуан Теноріо Зорілля"; 19.35 Всячина; 20.00 Фейл.: „Задушний день"; 20.15 Вечірній деннік; 20.25 Збіжева біржа; 20.30 „Примари", ліричні сцени; 22.00 Техн. скринька; 22.15 Спортові вістки; 22.25 Поважна музика з грам. плит.

Пятниця, 3. листопада 1933.

7.00—7.55 Раннля авдиція; 11.45 Комунікати, Грамофон; 12.05, 12.38 Джез; 15.30 Господарські вістки; 15.50 Збіжева біржа; Грамофон; 15.55 Арії та пісні (Ґенр. Зельська); 16.20 Орхестра (грамофон); 16.40 Серед книжок; 16.55 Скрипка; 17.30 Арії та пісні (Мосаковський); 17.55 Грамофон; 18.00 Відчит; 18.20 Легка музика; 19.25 Фейлетон; 20.00 Муз. балачка; 20.15, 21.15 Симф. концерт; 21.00 Відч.: Львівська сцена; 22.40 Спортові вістки; 22.50 Танкова музика; 23.05 Найгарніші твори з грам. плит.

—o—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.